

NYÍLT VONAL HÉZAG NÉLKÜL

A Pályavasúti Dolgozók Szakszervezetének Lapja
2022. október – december XXIV. Évfolyam 4. szám

**Beszélgetés Dr. Pafféri Zoltánnal a MÁV-Volán - csoport elnök-
vezérigazgatójával**

Köszönöm, hogy elfogadtad a felkérést Elnök úr!
Emlékeim szerint még nem voltál 30 esztendő, amikor már vezetői pozícióba kerültél – de gondolom te is emlékszel rá – és azóta egyre magasabb, több felelősséggel járó pozíciókat, megbízásokat kaptál. Mit tanácsolnál a mai fiataloknak, milyen tulajdonságokkal, képességekkel vértessék fel magukat, ha ilyen sikereket szeretnének elérni?

Két fontos mozzanatot emelek ki: az egyik, hogy egy évet külföldön tanulhattam egyetemen, ami elsősorban szemléletformáló hatással volt rám. Az, hogy mindig van más nézőpont is, mint a sajátunk vagy amit megszoktunk és

érdemes ezeket megvizsgálni, így sokrétűen lehet egy-egy dolgot megközelíteni. A másik kiemelkedő momentum, hogy sokat tanulhattam a munkahelyen az idősebb, tapasztaltabb kollégáktól. Közbeszerzési jogászként kezdtem a MÁV-nál, de például a mérnök kollégák is sokat segítettek akár a szerződésírásban, akár a műszaki folyamatok megértésében, hogyan működik a vasút, milyen üzemeltetési szempontok vannak, hogyan épül fel egy beruházás. Például Virág István vezérigazgató-helyettes úr és munkatársai kitartóan tanítottak hidász vagy akár az alépítményes ismeretekre is esténként. Mindig volt bent 5-6 kolléga, akiktől sokat lehetett tanulni.

Később, a MÁV EU-s projektirodában, szintén egy izgalmas időszak volt, Pál László akkori vezérigazgató-helyettes úrral, - a NIF 2008-as kiszervezését követően - 2012-ben elkezdtük a saját projektirodánkat újra felépíteni. Ha a motorvonat projektet nem vesszük ide, 80-85 milliárd forintos portfóliót kezeltünk volt állomásfelújítás, villamosítás és lassújel-felszámolási program. Ezen a helyen is sokat kaphattam a munkatársaimtól - itt kiemelném Kisteleki Mihály urat, Misi bácsit, aki a mai napig is aktív munkatársunk, még 80. éve fölött is. Ezekből a tapasztalatokból, bölcsességekből lehet töltekezni, és ehhez a legfontosabb az alázat, hogy az ember felismerje, hogy hol vannak a saját határai, és tudja, hogy kitől lehet kérni tanácsot, merje a kérdéseket feltenni az adott téma szakértőjének. Minderre pedig nem szabad sajnálni az időt.

Ha lehet ilyen rangsort felállítani, melyik munkahelyi feladatod volt a legembertpróbálóbb, a helyettes államtitkári, esetleg a jelenlegi?

Mindegyik feladatnak megvolt a maga kihívása. Helyettes államtitkárként – ami előtt 11 évig vasúti területen dolgoztam, akár cégen belül, akár a cégen kívül, de vállalati környezetben – a közigazgatás egy merőben új környezet volt, amit meg kellett ismerni. Cégek stratégiai irányítása volt a feladatom, ennek azonban csak az egyik része volt a közlekedés, még szűkebb pedig a gyökereimet jelentő vasúti szegmens. Feleltem beruházási, telekommunikációs, felszámolási vagy szerencsejáték társaságokért is, tehát sok újat lehetett itt is tanulni. Ami a legfontosabb új tudást jelentette az az erős, kontrolling szemléletű irányítási rendszer, amelyet az első két évben kialakítottunk. Az volt a legizgalmasabb, hogy egy új környezetben, új területekbe látott bele az ember, amit meg kellett érteni ahhoz, hogy megfelelő döntéseket hozunk.

Az egyértelmű, hogy napközben egy vezérigazgatónak nincsen megállás, de ez igaz a hétvégékre is? Megteheted egyáltalán, hogy kikapcsolod a mobiltelefonodat?

A közlekedés – legyen az vasúti vagy autóbuszos ágazat - folyamatos üzem, tehát a válaszom nem. Olyannyira, hogy a kisgyerekem mobiltelefonnal együtt rajzolt le a múltkor. Éjjel-nappal ott van mellettem a telefonom. Élénk bennem az élmény, hogy egyik éjjel kivettem a hálószoa előtti kis szekrényre a telefont, és aznap 0 óra 47 perckor jött egy telefonhívás, amit észrevettem szerencsére. Akkor volt a Biatorbágy-Hegyeshalom közötti vonatkisiklás...

A vezető Pafféri Zoltánt nagyon sokan ismerik, de milyen ember a férj, az apa Pafféri Zoltán? Milyen vagy ha nem dolgozol? Szoktál még motorozni? Mesélj magadról egy pár mondatban!

Régen motoroztam, aztán feleségem közbeszólt. Egy kis narancssárga robogóval jártam a MÁV-ba is minden nap, ha nem esett vagy havazott. Hétköznapi sajnos nincsen sok lehetőségem, prioritás, hogy szabadidőmet a gyerekeimmel, családommal töltsöm. Töreksem arra, hogy reggel én vigyem őket iskolába, óvodába, este már sajnos nem szoktunk találkozni.

Óvodás- vagy iskoláskorúak a gyermekeid?

7 éves az iskolás fiam, és 5 éves az ovis lányom. Hétvégenként összekötjük a kellemes hasznossal, gyakran vonatozunk-busozunk a gyerekekkel.

Akkor térjünk át a vasútra. Nehéz időszakban kaptad meg a MÁV-Volán-csoport vezetését, elég csak a folyamatosan romló létszámhelyzetre, az elszabaduló energiaárakra, vagy a rekordmagas inflációra gondolni. Hogyan értékelnéd az idei évet, illetve mit vársz 2023-tól, nehezebb eset, könnyebb lesz?

Az idei év több oldalról is emberpróbáló volt, és ez mindannyiunkat, mind a közel 57000 munkatársunkat kihívás elé állította. Nyáron kirívóan sok havária eseményünk volt, ami sok szakmai folyamatra ráirányította a figyelmet, kijelölte a megújulás egyik útját.

Az energiaválság és a MÁV-Volán-csoport speciális helyzete az energiakereskedelmi rendszerben, gyors intézkedést kívánt. Érdemes tudni, hogy a MÁV vontatási áramfogyasztása éves szinten egy terawatt, ez az ország nem lakossági villamosenergia fogyasztásának a 4-5%-át kitevő teljesítmény. Eddig a vasútvállalatoknak nem volt kiszámítható energiaköltsége, most azt tudom mondani, hogy a MÁV-os és a MÁV SZK-s kollégáink kidolgoztak egy olyan egyedülálló struktúrát, hogy 90 napos időtartamra, az időszakot megelőző 30 nappal előre, 90 százalékos pontossággal tudunk árat mondani. Ez a MÁV-os munkatársaink innovációja volt, ezzel kiszámíthatóbbá tettük az árazást az áru fuvarozó vasúttársaságok részére. Ez azért is fontos, mert amíg eddig a fuvardíj megközelítőleg 10%-a volt az energiaköltség, ez most felment 30-40%-ra. Ez nem csak magyar probléma, ugyanez a helyzet teljes Európában.

A következő ilyen kihívás volt, az a kormányzati, közlekedési megrendelői szerepkör átalakítása, ami a MÁV START-ot és a Volánbuszt érintette. Ez most újragondlásra kerül. Egy biztos, hogy egy erős megrendelői funkciót létre kell hozni. Azt, hogy milyen formában, ezt az újjáalakult közlekedési kormányzat fogja meghatározni. Az viszont tény, hogy az eddigi átalakulási folyamat előkészítésében közel 150 kollégánk vett részt a napi munkáján túl, az előző hónapokban. Ez a munka nem fog kárba veszni, az pedig fontos, hogy egy jól meggondolt stratégiába és koncepcióba tudjuk ezt majd illeszteni.

De itt van a munkatársainkon és a cégcsoport vállalatain az inflációs nyomás. A finanszírozási helyzetünk stabilizálásért sokat dolgozunk, megtakarítási, hatékonyság javító programokat kell kidolgoznunk.

Említette a munkaerőhiányt is, ez mindenkitől extra energiaráfordítást igényel, hiszen kisebb létszámmal kell a közfeladatainkat teljesíteni, ez a munkatársainktól gyakran az átlagosnál is több munkát igényel. Ez egyúttal egy lehetőség is arra, hogy végiggondoljuk az elkövetkezendő években, hogy hogyan tudjuk a munkánkat hatékonyabban szervezni, hogyan lehetne a meglévő létszámmal, egyszerűbb, ugyanakkor biztonságos folyamatok mentén végezni a feladatokat.

Fontos e helyütt megköszönni minden MÁV-Volán-csoportos munkatársunknak hogy komolyan vette mindenki az energiamegtakarítási intézkedéseket. Van eredménye az erőfeszítéseknek, áldozatoknak! Összehasonlítva a tavalyi évvel, például gázfelhasználás tekintetében legalább 40 százalékkal csökkent az energiafelhasználásunk, ami a csökkentett környezetterhelésen túl, a megemelkedett energiaárak mellett nem okozott akkora költségnövekedést. Ez egy nagyon fontos kérdés. Ebben az esetben is meg tudtuk azt mutatni, hogy van tartalék a rendszerben és a működőképesség fenntartása érdekében kreatív megoldásokat tudunk hozni, ez pedig a hosszútávú működésünket segíti.

Mit vársz a következő évtől?

Következő évtől egyfajta konszolidációt várok, illetve azt, hogy ebben a nehéz környezetben a szakmai kreativitás átsegít minket a felfelé ívelő gazdasági időszakba. Ez a jelenlegi gazdasági helyzet egy lehetőség a közösségi közlekedésnek. A jövő évben egy új tulajdonosi-megrendelői struktúrában, a MÁV-Volán-csoportban lévő tudásra alapozva fogjuk tudni erősíteni a közösségi közlekedés szerepét. Bízom benne, hogy több utasunk, több árufuvarozónk lesz, ez pedig erőt és lendületet fog adni ahhoz, hogy jobban, szervezettebben tudjunk működni, fejlődni.

Hogy látod magad, illetve a MÁV-Volán-csoportot 5 év múlva?

Öt év múlva azt szeretném látni, hogy az EU-s támogatásból finanszírozott projekteken túl, megvalósítottuk a lassújel felszámolási programot, amivel egy kiszámítható egyenszilárdságú pályahálózatunk lesz. Megérkezik az összes Vectron mozdony, megérkeznek az új InterCity vonatok, folytatódik az állomások, valamint az autóbusszállomány megújítása. Megtapasztalják az utazók, hogy ez a vasút és ez az autóbusszos ágazat már nem ugyanaz, mint amit 20 éve használtak, és megéri használni, mert kényelmes, pontos, költséghatékony, tiszta, környezetba-

rát utazási mód és egy valós alternatívája az egyéni közlekedésnek. Azt gondolom, hogy 5 év múlva sokkal többen fogjuk a közösségi közlekedést használni. Az pedig ebből egyenesen következik, hogy a vasutas és a volános kollégák is büszkén ki tudják húzni magukat, büszkék lehetnek arra, hogy mi tartjuk mozgásban az országot!

Végezetül, mit üzensz a csoport munkavállalóinak így az ünnepek közeledtével?

Először is külön köszönetet mondok azoknak a munkatársainknak, akik az ünnepek alatt is ellátják a szolgálatot és biztosítják azt, hogy az ország lakosai eljussanak a szerettheikhez vagy éppen munkába, ezekben az időkben is. Bízom benne, hogy az ünnepeket követően ők is ki tudják magukat pihenni! Kívánom, hogy mindenki nyugalomban, a családjá körében tudja megélni a szeretet ünnepét.

Köszönöm az interjút, és boldog ünnepeket kívánok!

Dr. Kispál Viktor

1 perces kérdezz-felelek:

Motorkerékpár vagy autó?

Vonat, de ha a kettő közül kell választani, akkor autó

Nyakkendő vagy csokornyakkendő?

Nyakkendő

Rádió vagy TV?

Rádió

Komoly- vagy könnyűzene?

Mind a kettő, erre azt mondom.

Szolnok vagy Budapest?

Szolnok

Nemzetközi vagy magyar konyha?

Magyar

Szervezeti hírek

Október 1. családi, szakmai nap

A budapesti Pályavasúti Területi Igazgatóság ebben az évben is immár tradicionálisan megszervezte a családi napot. A Vasúttörténeti Parkban a kezdeti borús ég ellenére megjelentünk versenyre készen. A nézelődők is sokan bíztak a jobb időben, kilátogattak szurkolni, kíváncsiskodni. Nem csalódtak, hiszen délutánra aztán elviselhető időjárás kerekedett. Szerencsére nem mosta el az eső a programokat.

Egyik legjelentősebb programrész a pályakarbantartó verseny volt, ahol szakszervezetünk tagjai tavaly is gyakorlatlan szerepeltek. Az idén tovább bővültünk a nevezések terén, már több szakaszról érkeztek a versenyzők, Nagykanizsa, Kaposvár, Sárospatak, Mezőtúr állított ki csapatot. Összesen 15 team indult a meghirdetett megmérettetésre. A verseny nemcsak a szakmai hozzáértésről, hanem a gyorsaságról, ügyességről is szólt. Nem volt könnyű feladat, az éles szemű zsűri sok szempontot vizsgált, többek között az esztétikum is szerepet kapott, továbbá a precíz szakmai előírások megléte is kötelező volt.

Míg azonban a verseny zajlott mi sem tétlenkedtünk, ha már szurkolással nem lehet jól lakni, akkor jobbhíján egy hatalmas kondérban szarvas pörköltet főztünk, a versenyen elfáradt, megéhezett tagjaink kedvéért, és mert a főzőversenyre is beneveztünk. A fődíjat ugyan nem nyertük el, de a kondér nagyon hamar üres lett, mivel ránk mindenki a tányérjával szavazott.

Fekete Zsolt - a tőle megszokott - szigorú szakmai irányításával zajlik a verseny.

Október 10. küldöttgyűlés

Prológus:

Időközben annyi személyi változás történt, hogy aktuális lett új tisztségviselők választása, ugyanis lejárt a mandátuma a forgalmi alelnöknek, Ripszki Józsefnek, nyugdíjba vonult a TEB szakági választmányi ügyvezető Kárty István, a Felügyelő Bizottság létszáma is egyel kevesebb lett. További változások történtek még, mivel a forgalmi szakági választmányi ügyvezető helye is megüresedett. Erre a tisztségre Furulyás Róbertet jelölte az elnökség, a helyére pedig az elnökségben, új elnökségi tagot is kel-

lett választanunk.

Az előzetesen már megalakult választási bizottság kitűzte a választást, a honlapon is közzétettük a választási felhívást. A határidőre megérkeztek a jelölések, mivel tömegével nem érkeztek önjelölt tisztségviselők, ezért az elnökség által támogatott tisztségviselők neve majdnem minden esetben egyedül került a szavazólapokra kivéve a FEB tagra jelöltekénél.

A TEB szakági választmányi ügyvezető tisztségre a jelölt Kovács Csaba blokkmester.

A forgalmi alelnök az eddigi alelnök Ripszki József szintén egyetlen jelöltként indult újra.

A forgalmi szakági választmányi ügyvezető tisztségre új személy került jelölésre, Furulyás Róbert személyében.

Az elnökségi tag pozícióra való jelölés pedig, fontos volt, hogy újra be legyen töltve, így az megtiszteltetés Bostyán Sándor tagtársunkra esett.

A FEB megüresedett helyére két jelölés érkezett .

Az október 10-i küldött értekezlet apropója tehát a tisztújítás lett.

Miután a kötelezően előírt adatközlés megvolt a létszámról, - határozatképesek voltunk - megválasztottuk a jegyzőkönyvvezetőt, levezető elnököt, szóval kezdődhetett az értekezlet érdemi része. A választási bizottság elnöke, Hegedűs István ismertette a választással kapcsolatos ismertetőt és felolvasta a jelöltek bemutatkozó levelét.

A szavazólapok kiosztása utáni szünetben mindenki leadhata szavazatát az urnába.

Amíg a szavazatok számlálása történt, addig az Elnök úr közreműködésével az Alapszabályban kisebb korrekciók, módosítások megszavazása is lezajlott.

Majd a választási eredmények ismertetése is elérkezett. Mivel a jelöltek zömében egyedül indultak, a „FEB tag” esetében volt kétséges ki tud több szavazatot összegyűjteni, ez esetben az Újvári Attila lett a szerencsés.

A résztvevők gratuláltak a megválasztottaknak. A harmadik napirendi pontban, az „Egyebekben” még feltettek néhány kérdést az Elnök úr felé, majd mikor már mindenki elfogytak a panaszok, szavak, így a levezető elnök lezárta a küldöttgyűlést.

A szakágak ülései:

Az idén is lezajlottak a szakági választmányok ülései. A meghívott szakmai vezetők részvételével lehetővé tettük, hogy mindenki első kézből kaphasson választ az általa feltett szakmai jellegű kérdésekre.

Első alkalommal a **forgalmi szakág** december 02-ra tervezett gyűlésére került sor.

A meghívott vendég, - már nem először - Dr. Nemeskéri-Kutlán Endre jogi főigazgató úr volt. Az Ő neve fémjelzi - a még ennek a száraz témának is - az érdekes, közérthető, példákkal alátámasztott, lebilincselő, humoros formában történő előadását. Aktuális témával, a hamarosan érvénybe lépő Munka törvénykönyve módosításainak ismertetésével kezdődött az előadás. Közben is kérdezhettek a résztvevők a felmerülő kétségekre, és az előadás végén további választ is kaptak. Az ülés második felében a képviselők helyi szinten felmerülő problémáikat mondták el. Többen részletezték például, hogy a saját főnökségén, hogy oldották meg a 18 fokos rendelet betartását.

A **TEB szakág** 2022.12.06-án tartotta a választmányi ülést, melyre Magyar Zoltán TEB igazgató kapott ismételt meghívást. Az igazgató úr először is megköszönte a kollégák szakmai helytállását, majd elmondta, hogy az elmúlt év covidos időszakában, és a jelenlegi háborús helyzetben milyen nehézségekkel kellett/kell szembenézni a hétköznapiakban. Mindezek ellenére a hozzáértő, lelkiismeretes kollégáknak köszönhetően tudták tartani a vasúti közlekedés zavartalan működését. A külső tényezők mellett a létszámhiányos foglalkoztatás nehézségei is egyre nagyobb terheket rónak a vezetésre. Az utánpótlás biztosítása, a szakirányú képzés folytatása az elsődleges

feladat a jövőre nézve. Magyar Zoltán ismertette a jelenleg zajló projekteket is. A megjelent választmányi tagok kérdéseket intézhettek az igazgató úrhoz.

Távozását követően a jelenlévők megvitatták az egybeülteket érintő kérdéseket, és azokat a változtatásokat, amelyekben konzultációt szeretnének kezdeményezni a jövőben a munkáltatónál.

Utoljára, de nem utolsó sorban 2022. december 08-án tartotta meg a **PML szakág** a választmányi ülést. A meghívott vendégek Virág István pályaműködtetési vezérigazgató-helyettes és Suhajda Balázs a pályaszerelési és mérnöki létesítmények főigazgatója volt.

Elsőként Virág István néhány fontosabb szám adatot is-

mertetett (pl. útátjárók száma, utasforgalom, biztonság, hibák minősége és azok eloszlása). A hálózat korosságánál kiemelte, hogy sajnos a 80%-a 30 év feletti. Nagy a kockázat, lemaradás a fejlesztések terén, kevés az anyagi forrás. Mégis, esetenként erőn felül is azon dolgoznak, hogy a vasúti közlekedés zavartalan és biztonságos maradjon, lehessen tartani a menetrendet, menetidőt. Fejlesztések tekintetében nagy hangsúly van a zárhelyi térségen a háborús helyzet miatt. A Versenyképességi Programból adódó elvárások is szóba kerültek.

Ezt követően a megjelent választmányi tagok szakmai kérdéseket tettek fel a munkáltató képviselőinek. A kérdések számából és súlyából kirajzolódott ugyanaz, amit a vezérigazgató-helyettes előzetesen már elmondott. Napi folyamatos létszám- és forráshiány, melyek akadályozzák a zökkenőmentes munkáltatást. Ettől függetlenül minden munkavállaló a legnagyobb szakmai tudásával, akaratával küzd a problémák megoldásáért, amelyért a munkáltató igen hálás.

Az ülés végén tagjaink megbeszélték még az elmaradt, számukra lényegesnek vélt dolgokat és megvitatták egymással az elhangzottakat.

Fehérné Ragcsák Andrea

Október 22 –én tartottuk a PVDSz szülinapját:

2022 októberében nemcsak a küldöttgyűlést, hanem a születésnapunkat is megünnepeltük újra. Az idei évben is a kiemelkedő szakszervezeti munkát végző tagtársaink jutalmazásáról, és a nyugdíjba vonulók elbúcsúztatásáról is megemlékeztünk.

Előzetesen a szakági ügyvezetők javaslatára és az elnökség egyetértésével összeállítottuk a díjazottak listáját, valamint az évről évre egyre nagyobb számú nyugdíjassá válók névsorát.

Vidám hangulat érződött a teremben, nincs ebben semmi különös, mivel minden kellék megvan: szép hely, finom étel, ital, értékes ajándék, előre biztosítva van a happy birthday érzés, a résztvevőknek csak örülni kellett, és mosolyogni. Mindenki elővette a szebbik ruháját és frissen borotválkozva érkeztek a férfi kollégák is. Na, de lásuk az idei meglepetés ünnepeltek névsorát:

„Az év szervezője”: Furulyás Róbert.

„A kiemelkedő szakszervezeti munkáért” elismerést: a forgalmi szakágban Gradsack Vilmos, a TEB szakágnál Buzás István, a PML szakág részéről Mertinkó Róbert vehették át.

Nyugdíjba vonuló tagtársainknak „Életút elismerés-sel” köszöntük meg a hosszú munkás éveket:

Demkó Istvánné, Omilják Pál, Fajka János, Mihalovics Mihály, Bíró Gyula, Batta János.

Sajnáljuk., hogy az elismeréseket nem tudtuk mindenkinek személyesen átadni.

Hosszú, boldog nyugdíjas éveket kívánunk Pintye János !

Meghívót kaptunk nyugdíjba vonuló hajdúsámsoni formai szolgálattevő kollégánktól, Pintye Jánostól, akivel több évtizeden keresztül dolgoztunk együtt. Készültünk közös és egyéni meglepetésekkel, vicces ajándékokkal, ki-ki a saját ízlése szerint. Nyíradony és Hajdúsámson állomásokról az éppen szolgálatban lévő dolgozókon kívül mindenki örömmel eleget tett a meghívásnak. Nagyon vártuk a találkozót, minden adott volt, kellemes napsütéses igazi szép idő volt, jó társaságban, kell ennél több? A terített asztalok magkért beszéltek, de hadd ne a finom menüről beszéljek, hiszen végre személyesen is megismerkedhettünk János családjával, a hat szép unokájával, akiket gyakran emlegetett.

Pásztor Sándor állomásfőnök úr rövid beszéddel megköszönte a munkáját, majd átadta a meglepetést, ezzel együtt boldog nyugdíjas éveket kívánt az ünnepeltnek. Az általunk választott nagy, közös ajándék a hobbijával kapcsolatos volt, nagy álma volt ugyanis a 120 mm-es satu. Munkatársunk ugyanis egy igazi ezermester, ha bárkinek műszaki gondja akadt mindig segítőkész volt, és reméljük még sokáig igénybe vehetjük a hozzáértését.

A PVDSz vezetősége, és a tagok nevében kézbesítettem a vásárlási utalványt tartalmazó borítékot, majd az egyéni leg megálmodott, majd elkészített ajándékok is megör-

vendeztették a házigazdát. Ezeknek a kis apróságoknak története van, több évtizedes múltat tekintenek vissza, a közös szolgálatok során elhallott, elmondott egy-egy elejtett szó nyomán most egyből szép, kedves emlékeké változtak. Közöltük vele, hogy mostantól évente 2 x 6 hónap szabadság jár neki, a saját maga főnöke lesz, és a vezénylést is magának készíti. Napi programja ezután már az unokákkal való játszadozás és foglalkozás lesz, ezután végre ez az álma is valósággá válhat.

Vendéglátónk megköszönte a sok jókívánságot és megígérte sokáig, egészségben és aktívan a nyugdíjas társadalom tagja lesz. Mi pedig számolgattuk kinek, mennyi ideje van hátra még, és melyikünk lesz a következő. A várakozásnak megfelelően elmondhatom, hogy igazán jól telt ez nyugdíjas búcsúztató.

Kővári Imre PVDSz közös képviselő

Történetek, érdekességek a vasút világában, a világ vasútjain

Svájc

Az Alpok legmagasabb hegyei között lévő Svájc területe Magyarországnak alig 40%-a, ám stratégiai fekvése, történelme és tranzit útvonalai miatt mégis Európa egyik legmeghatározóbb, nyelvileg és kulturálisan sokszínű országa.

Vasúthálózata 4888 km, ebből 3397 km normál nyomtávú, 1481 km 1000 mm-es nyomtávú, 10 km pedig 800 mm-es nyomtávú. A villamosított vonalak aránya a világon itt a legmagasabb, csaknem 100%-os.

Mivel az ország négy hivatalos nyelvet használ ezért alakult ki, hogy nyelvterületenként máshogy nevezik az állami vasútvállalatot németül Schweizerische Bundesbahnen (SBB), franciául Chemins de Fer Fédéraux Suisses (CFF) míg olaszul Ferrovie Federali Svizzere (FFS). A társaság 3069 km normál nyomtávolságú pályát tart fenn. A többi normál nyomtávolságú vonal magánkézben van.

A törzshálózatot birtokló hálózaton évente 284,6 millió utas fordul meg 12,2 milliárd utaskm-t teljesítve, amihez hozzájön a jelentősebb magántársaságok 1910 km pályáján teljesített 3,1 milliárd utaskilométer. A 15,3 milliárd éves utaskilométer teljesítmény másképp azt jelenti, hogy az átlag svájci 2131 km-t utazik évente vasúton, míg az átlagos magyar csak 971-et, míg az átlagos EU-15 lakos csak 815-öt.

A svájci díjszabásban lényegében háromféle kedvezmény lehet: 0, 50, vagy 100%-os. Az utazás előtti menetjegyváltás nagyon ritka. Ez a bérletes, kártyás utazások nagyon magas arányára utal. A sokféle magántársaság ár-

nyalja a képet, ezért valamennyi kedvezményre jogosító kártyához mellékelnek egy apró térképet, melyen be van jelölve, hogy hol milyen kedvezménnyel utazhat az utas. Svájc híres, a vonat közlekedés pontosságról de a valóságban azért előfordul nem ritkán csatlakozásmulasztás. Ütemes menetrendjükben a következő vonat általában nem 60, hanem 30 perc múlva indul.

A legek:

1. 2004. december 12-én megindult a menetrend szerinti forgalom Svájc első nagysebességű vasútvonalán Olten és Bern között, melynek kiépítési sebessége 200 km/h – az ETCS 2-es szintű vonatbefolyásoló rendszerrel felszerelve. A menetidő Bern és Zürich között 69 percről 58 percre rövidül.

2. A 48 fokos szögben közlekedő, és ezzel a világ legmeredekebb pályájú fogaskerekűjének számító vasút 2014-ben volt 125 éves. Az annak idején még gőzzel hajtott vasút indulását jelző legelső sípszó 1889. június 4-én hangzott fel. A vasúti pálya 400 nap alatt készült el 600 ember munkájának eredményeként. A világ mai napig legmeredekebb fogaskerekű-pályája egy mérnöki remekmű. Alpnachstadból a Luzern házi hegyének is nevezhető 2132 méter magas Pilátusra közlekedő fogaskerekű kicsit olyan, mintha hullámvasúton utazna az ember. A csúcra (Pilatus Kulm) vezető 4618 méteres utat alig 30 perc alatt teszi meg, és közben a Vierwaldstätter-tóra és a közép-svájci Alpokra nyíló lélegzetelállító látvánnyal kápráztatja el utasait. (1 kép)

1.

2.

3.

4.

5.

3. Az Alpok egyik legnevezetesebb csúcsára, a Jungfrau-ra fogaskerekű viszi fel az utasokat. Útvonala a Kleine Scheideggből az Eiger hegyen keresztül vezet fel Európa legmagasabban, 3454 méteren található vasútállomására.

A Jungfraubahnen fogaskerekű vasút útvonala az UNESCO által a Világörökség részévé nyilvánított egyedülálló természeti táj. A vasútvonal 1896-ban kezdett építése sem volt mindennapi. Nemcsak egykor, de mind a mai napig a Jungfraubahn lenyűgöző vívmánynak számít, a vasúti technológia egyik kiemelkedő teljesítménye. Adolf Guyer-Zeller irányítása alatt épült. Ünnepélyes üzembe helyezésére 1912. augusztus 1-jén került sor. A 9,3 km hosszú vasútvonal legnevezetesebb része a 7 km hosszú kemény sziklába vájt alagút. Az alagút végén található sziklaüregből liftek szállítják fel az utasokat a hegy különböző létesítményeihez. (2. kép)

4. 2017 decemberében nyílt meg a svájci Alpokban, egy Luzerni-tó partján lévő alpesi faluban a világ legmeredekebb hordószerű siklója. A siklóvasút a Schlattli-völgy állomásától indul és 1720 méteres úton emelkedik 744 métert. Néhol, a legmeredekebb pontján eléri a 110%-ot, amely kb. 45 fokos meredekségnek felel meg. Stoos hegyi faluba az alatta levő völgyből, Schwyz tartományból induló Stoosbahn végállomása 2132 m magasban van. Az út három alagúton és két hídon halad át. A meredek pálya ellenére a sikló kabinjaiban utazók minden pillanatban vízszintes padlózatot állnak a szerelvénybe épített különleges hidraulikának köszönhetően. (3.kép)

5. A Gotthard-alagutat 17 éve kezdték el vájni a svájci Alpok tömör szikláinak gyomrában, majd 2016. június 1-én nyitották meg a vasúti forgalomnak. A svájci alagút az 57 kilométeres hosszával a világ leghosszabbja és 2282 méteres maximális mélységével a világ legmélyebbje is.

6. A Rigi hegyet, mely rengeteg kiránduló úticélja volt 1871-ben Európa első hegyi vasútjának sikerült elérnie. Európa első fogaskerekű vasútja, tehát ami 1871-ben épült, Vitznauból mászott fel a lejtőn, míg a másik (amelyet 1875-ben nyitottak meg), az Arth-Goldau pályudvarról indulva érte el a Rigi csúcsát. A két vállalat csak 1990-ben kezdett együttműködni, majd később a két társaság összeolvadt, így alakult ki a jelenlegi Rigi-Bahnen. Ma két fogaskerekű van (Vitznauból és Goldau településről indulnak), amelyek a tetején lévő szállodánál érik el a csúcst, a Rigi Kulmot. (4.kép)

7. A Gleccser Expressz minden bizonnyal a legismertebb Svájci panoráma vonat. A „Világ leglassabb expresszjárata” a Matterhorn lábától, Zermatt-tól indul és Brig, Andermatt, Oberalppass, Chur és az Albula-vasút érintésével érkezik meg St. Moritzba, Graubünden kantonba. A járatot az MGB és az RhB közösen üzemelteti.

A komótos tempóban cammogó luxusvonal először 1930-ban indult el. A kezdetek óta, amikor még gőzmozdony vontatta a kocsikat, sokat fejlődött az utasok kényelmét szolgáló technika. Abból az elvből kiindulva, hogy az ablakok sohasem lehetnek elég nagyok, 1987-ben forgalomba állították az első panoráma kocsikat, még teljesebb kilátást adva az utasoknak. Ma ebben a négy kocsi-ban már napenergia működteti a légkondicionálókat. (5.kép)

Szerkesztette: Szentgyörgyi Mihály

Forrás: www.wikipedia.org.

Szigorúan ellenőrzött fogyasztók

közvetlen is lehet kezelni - kiszerelették a fűtést.

Ugye milyen rafinált?

Az új technika egy újabb csodája, az okos munkahelyeken, hogy a szorgalmas és túlbuzgó főnök otthonról, szabadság alatt is a telefonján tudja ellenőrizni a munkahelyen lévő hőfokot. Micsoda élmény lehet ez is, ezért érdemes vezetőnek lenni. Orwell is megirigyelhetette volna, ha ilyen ötleteket adtunk volna a készülő könyvéhez. (1984)

Innen csak egy lépés volt a többi melet, vagy hideget adó, akár csak egyszerűen elektromos árammal működő gépek leállíttatása, összegyűjtése(!!!) hűtőgépek, mikrohullámú sütők, kávéfőzők, rezsóok estek áldozatul a felelősök áldozatos takarékoskodási lendületének. Ezeket a gépeket pár éve a munkáltató üzemeltette be, most menniük kellett.

Ezen túl, mert a folyton ellenálló, melegedni vágyó dolgozók valahogy próbáltak megoldásokat találni a hidegebb éjszakákon, és netalán beüzemelhették volna a rezsókat, (hohó, de nem itt!!) a találékony vezetők kimeríthetetlen energiákat fordítottak arra, hogy ne lehessen visszaélni a helyzettel, ezért a fali csatlakozót ragasztották le - igen, jól olvasod - leragasztották és pecséttel látták el. Ennél elmésebb már csak az volt, hogy a hűtőgép illetve mikro vezetékének végén lévő villásdugót borítékolták be és pecséttel rögzítették, mely szolgáltatásadás tárgyát képezte.

Vannak még olyan helyek is, ahol a takarékoskodás jegyében a 25 fokos októberi melegben a 18 fokra beállított légkondicionálóval hűtötték le a levegőt.

Annyira rugalmasak azért voltak, hogy a pénztárosi munkakörben - például nincsen téli ruházat, ezért külön kéreésre - elnéztek afelett, hogy amennyiben fázna 10-12 óráig a huzatos, szigetetlen pénztári helyiségben, akkor az egyenruhára vehetett egy otthonról hozott kardigánt. Ez nem olyan magától értetődő dolog, hiszen az első, és legfontosabb mindenek felett az egészséges arculat.

A teljes jóindulat non plusz ultrája, mégis az volt, hogy a szolgálat utáni éjszakáját a privát szállodában töltött dolgozó (melyet a cég fizetett) után telefonált a főnöke, a portára és érdeklődött, hogy hány fok van a szobájában ugyanis 18 – nál ott sem lehet több.

Most csak a kiemelkedően abszurd dolgokat gyűjtöttem össze, nem általánosítok, hiszen a legtöbb vezető nem ilyen, a munkahelyek nagy részében megoldották úgy a kérdést, hogy ne legyen panasz.

Kedves Kollégák! Jön a szeretet ünnepe, mindenki gondolkodjon el, hogyan tudna a saját helyzetében egy kevés jót tenni. Nem kell nagy dolog, csupán több emberiséget kérünk legalább azok nevében, akik az ünnepek alatt is végig dolgoznak, végig ügyelnek.

Köszönjük!

Elsőként is megkérek minden olvasót, hogy úgy értelmezze a soraimat, hogy ne keressen benne azonosságot, a saját helyzetével. „Valahol másokkal történt” eseteket ír le. Amennyiben valami mégis ismerős lehet, az csak a véletlen műve. Ma nálunk ilyen nem történhet, mert itt minden vezető emberséges, és elsődlegesen a dolgozói érdekeit tartja szem előtt.

Megjelent a Magyar Közlönyben a 353/2022. (IX. 19.) sz. Kormányrendelet mely, az elrendelt maximum 18 C fokos munkahelyi hőmérsékletről szól. Ezzel még nem is lett volna problémánk, hiszen mindenki megértette, most amennyire lehet takarékoskodás, spórolás jön minden területen, melyből nekünk is ki kell venni a részünket. De, ahogy már kis hazánkban lenni szokott, egyesek átestek a ló túloldalára és ezt a rendelkezést szó szerint akarták betartani. A munkahely ugyanis nem azért van, hogy Ti komfortosan érezzétek magatokat a munkaidő alatt, nem, nem kedves kollégáim, ha ezt hiszitek, akkor tévedtek, ott ugyanis igenis szenvedni kell. Ha véletlenül még nem éreznék rosszul magatokat, majd tesznek róla, hogy fájjon. Mivel a „...tízen jönne az utcáról helyetted...” szlogen kissé elavult, és amúgy semmi igazság tartalma nincs már, most jött egy újabb lehetőség, ezzel élni kell, itt a remek alkalom. Nem is tudom mi erősebb ilyenkor az illetékesekben a „felettesek iránt való megfelelés” prezentálása, (akik erről általában nem is értesülnek!) vagy az „alárendelték taposásának élvezete”, mindkettő csodás érzés lehet a maga nemében. Jobb esetben a meghatározott hőmérséklet betartását a saját irodájában, a saját bőrén is gyakorolja, és mivel valószínűleg neki is tartósan kellemes érzést ad, így együtt szenved a dolgozóval. A másik lehetőség, hogy ugyan másoktól elvárja, sőt élvezettel méri minden adandó alkalommal a hőfokot, de ő saját irodájában melegedve úgymond „bort iszik”.

Így, mint hallottuk, hogy olyan esetek történtek meg, melyek kissé szürreálisnak tűnnek akár egy Kaffka regényből is ideköltöztethetnénk őket. (Nem győzőm kiemelni, hogy nem nálunk, véletlenül sem.)

Kezdjük a megengedett 18 fokos hőmérséklet előírásával, ugyanis a rendeletben a maximum kifejezés szerepel, tehát szó szerint olvasva akár 0, vagy 10 fok is lehetne, a helyiségben, hiszen az is megfelelne a szabály alapján. Ugye, ugye, csak szépen odafigyelve kell elolvasni a rendelkezéseket. Mindjárt jönnek a jobbnál, jobb lehetőségek. Minek egyáltalán fűteni?

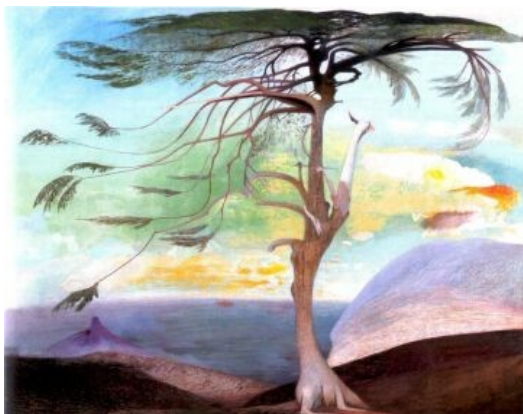
Aztán fűtéssel az egyik okos ötlet, volt, hogy a légkondicionálóval ellátott helyiségekből elvitték a távirányítót, majd - mivel a fázósabbak rájöttek, hogy a berendezést

Események, ünnepek, jeles napok a negyedik negyedévben!

Október 18.

A festészet napja

2002 óta, éppen már 20 esztendeje ünnepeljük a festészet napját. A dátumválasztás mögötti ok, hogy a hagyomány szerint októberben emlékezünk meg Szent Lukácsról, aki nemcsak az orvosok védőszentje, hanem a festők és a festészet patrónusa is. Ezért vált e nap, Szent Lukács napja a Magyar Festészet Napjává. Elsődleges célja, hogy ráirányítsa a figyelmet a vizuális kultúra fontosságára. Ennek ellenére festőink az elmúlt évtizedekben korántsem kapták meg azt a társadalmi érdeklődést és elismerést, amit a többi művészeti ág. Márpedig a festészetnek, mint a vizuális kultúra legtöbbeknek, legkönnyebben befogadható ágának fontos szerepe van. Lényeges, hogy az iskolai oktatásban a mainál jóval hangsúlyosabban szerepeljen, és egyre gyakrabban találkozzanak a festészettel azok a generációk, akiknek szocializációjából ez szinte teljesen kimaradt.

Forrás: www.artportal.hu

November 5.

Európai kereskedelmi nap

1958-ban ezen a napon, a Római Szerződésben rögzítve fektették le a közös piac alapjait, amelyhez később hozzákapcsoltuk az áruk szabadon áramlásának elvét is. Hazánkban az Európai Kereskedelem Napját a Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége (VOSZ) tizennyolc éve hagyományteremtő szándékkal indította útjára. Az esemény célja, hogy a figyelem középpontjába állítsa a kereskedelemben dolgozó több mint 500 ezer embert, amivel a szektor a legnagyobb foglalkoztatója, emellett pedig a legmagasabb áfa- és adóbefizetője is egyben. A kiemelt ünnepként számon tartott eseményen átadásra kerülnek a szakma legrangosabb elismerései, a Klauzál Gábor Elismerő Oklevelek és a Demján Sándor által alapított Magyar Kereskedelemért Nagydíjak.

Forrás: www.kereskedelemnapja.hu

Október második csütörtöke,

A látás világnapja

Mert a szem megérdemli a védelmet!

A Látás Világnapját 2000-óta tartjuk. A jeles nap célja, hogy felhívják a figyelmet arra, hogy a vakság kialakulása az esetek 80%-ban megelőzhető. Hangsúlyozzák az

időszakos látásvizsgálatok fontosságát és a látáskorrekció előnyeit.

Az egészségügyi világszervezet szerint minden ötödik másodpercben megvakul egy ember, és percenként egy gyermek. Ez a probléma is sajnos a fejlődő országokat sújtja a legjobban, a nagyjából 60 millió vak hetven százaléka él ilyen országokban.

A látás világnapjára tehát azért is szükség van, mert világszerte több mint egymilliárd ember *nem fér hozzá a személyzeti szolgáltatásokhoz* – akár egy szemüveghez sem –, miközben közeli vagy távoli látáskárosodása van. Ez minden korosztályt érint, az 50 év felettieket viszont fokozottabban.

A vakság és a súlyos gyengénlátás problémájának megoldása, enyhítése világszerte fontos feladat, ezért az Egészségügyi Világszervezet (WHO) és a Nemzetközi Vakságmegelőző Intézet (International Agency for the Prevention of Blindness, azaz az IAPB) meghirdette a Vision 2020 globális kezdeményezést az elkerülhető vakság leküzdésére.

Ehhez a programhoz számos ország, köztük Magyarország is csatlakozott. Globális felmérések szerint a hazai lakosság több mint 50 százalékanak szüksége lenne valamilyen látáskorrekcióra, ezzel szemben Magyarországon közel 1,5 millióan még sosem vettek részt szemvizsgálaton. A vakság vezető oka világszerte a szürkehályog, amely egy tizenöt perces műtéttel gyógyítható lenne, ha időben felismerik. Am, nem árt tudni azt sem, hogy a látásvizsgálat során nemcsak a szembetegségekre derülhet fény, hanem olyan társbetegségek is felfedezhetőek, mint a cukorbetegség vagy akár a magas vérnyomásra utaló jelek. A gyakori fejfájás és a rossz közérzet kiváltó oka sok esetben az éleslátás és dioptriakorrekció hiánya, vagy a nem megfelelő látásjavító eszköz viselése. A vakság Magyarországon elsősorban az idősebbeket érinti és vezető okai a szemfenéki meszesedés, a zöldhályog és a diabétesz.

A rövidlátás kialakulása is megelőzhető. Ebben segít a *több szabadidős program, a természetes fények használata vagy a kevesebb telefon, tablet, laptop stb. nézegetése*. Sőt, ma már a szemüvegtől sem kell tartani, hiszen már jóval több, mint egy egyszerű látásjavító eszköz. Megjelenésünk része lehet, mint egy divatos kiegészítő, ami nem csak feldobja a külsőnket, hanem még hasznos segítséget is nyújt.

Forrás: www.penzcentrum.hu

www.szerkeszto.gportal.hu

www.gyogyzona.hu

November 3.

A Magyar tudomány ünnepe:

1825. november 3-án a pozsonyi országgyűlésen határozták el a magyar rendek a Magyar Tudományos Akadémia létrehozását. Ezen a napon, 1825-ben Széchenyi István - példaeértékű tetteivel - birtokainak egy évi jövedelmét, (60 ezer forintot) ajánlott fel a Magyar Tudós Társaság megalapítására, és ezzel lehetővé tette a Magyar Tudományos Akadémia megalapítását.

„Nekem itt szavam nincs. Nem vagyok tagja a követek házának. De birtokos vagyok, és ha fenáll oly intézet, mely a magyar nyelvet kifejtsé, mely avval segítse elő a magyar honosainknak magyar neveltetését, jószágomnak egy évi jövedelmét feláldozom rá.”

(Széchenyi nyilatkozata az 1825-ös országgyűlésen)

A Magyar Tudósok Világtalálkozóján (1996) döntés született arról, hogy ez a nap lesz minden évben a MAGYAR TUDOMÁNY NAPJA, amelyet először 1997-ben ünnepeltek meg. Az eseményfolyam hagyományosan egy központi gondolat köré szerveződik. Idei mottója: „Tudomány: iránytű az élhető jövőhöz”, amelynek fő üzenete, hogy csak a tudományos tények és összefüggések ismeretében vállalkozhatunk a környezetünkben zajló folyamatok megértésére, és azok várható következményeinek felmérésére, befolyásolására. Felhívja a figyelmet továbbá a közérthető és élményalapú ismeretátadás szerepére az álhírek visszaszorításában, valamint motiválni kívánja a fiatal generációkat eredeti gondolatok létrehozására.

Forrás: www.mta.hu/tudomanyunnep.
www.korkep.sk

November 11.

A fegyverszünet napja:

Az első világháborút lezáró compiégné-i fegyverszüneti egyezményt 1918. november 11-én írták alá a franciaországi Compiègne közelében található erdőben álló vasúti kocsiban. Az aláíráson az antanthatalmak (Nagy-

Britannia és Franciaország), valamint a Német Birodalom képviselői vettek részt. Az egyezmény aláírásával egy időben beszüntették a harci cselekményeket a nyugati fronton. Az antant részéről a fő szerződő fél Ferdinand Foch marsall volt, míg Németországot Matthias Erzberger államminiszter képviselte, akit később a szerződés aláírása miatt meggyilkoltak.

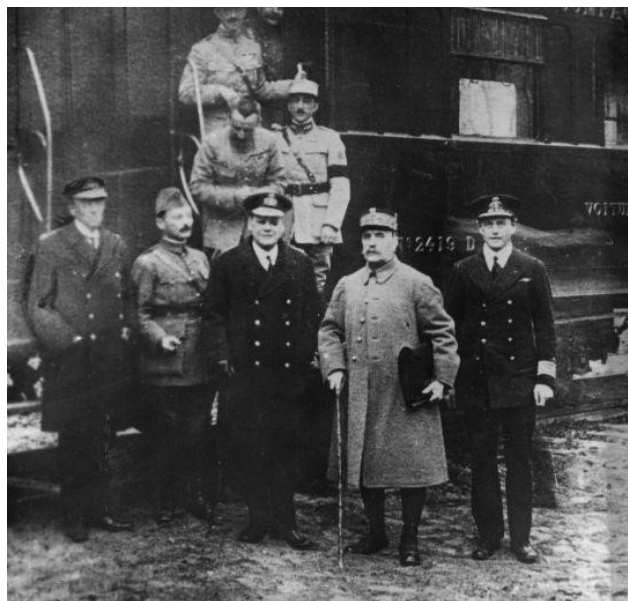
A szerződést november 11-én párizsi idő szerint hajnali 5:12 és 5:20 között írták alá. A megegyezés értelmében az fegyvernugvás 11 órakor lépett életbe, vagyis a „tizenegyedik hónap tizenegyedik napjának tizenegyedik órájában”.

A fegyverszüneti egyezmény feltétele volt a német csapatok visszavonása Franciaország és Belgium területéről. Ezenfelül kivonultak Elzász és Lotaringiából, valamint fel kellett adniuk az elfoglalt területeket is. Csapataikat a Rajna folyó keleti partjától számított 30 km széles fegyverszüneti zóna mögé kellett visszavonni.

A veszteseknek azonnali hatállyal le kellett adnia minden fegyverzetet és felszerelést, illetve a legyőzöttek haditengerészetének összes hadihajóját a szövetségesek felügyelete alá helyezték. A németeket túl ezen kényszerítették a breszt-litovszki béke és a bukaresti szerződés felmondására.

Németország és a szövetségesek hivatalosan még hosszú hónapokig hadban álltak egymással, mivel a végleges békeszerződést csak 1919-ben, a párizsi békekonferencia keretében június 28-án Versailles-ban írták alá.

Forrás: www.wikipedia.hu

November 25.

Nemzetközi „Ne Vásárolj Semmit” nap:

A NE VÁSÁROLJ SEMMIT NAP az „antiblekfrájdéj” egy kritika és tiltakozás a túlfogyasztás, a föld erőforrásaiknak elpazarlása, a vagyon egyenlőtlen elosztása, és a mindenhol ránk zúduló reklámoknak a hétköznapi életre gyakorolt hatásai ellen. A ne vásárolj semmit! napot 1992-ben kezdeményezte a kanadai Ted Dave, aki a reklám-szakmában dolgozott, így próbált tenni a reklámok beszippantó hatásai ellen. Mottója az volt: Ami elég, az elég!

November 27.

A Magyar Véralók Napja:

Először 1954. november 27-én adományoztak kitüntetések a sokszoros véradóknak. Ebből az alkalomból a Magyar Vöröskereszt 1987-ben javasolta, hogy 1988-tól kezdődően november 27-én legyen A VÉRADÓK NAPJA.

Magyarországon az emberek döntő többsége egyszer sem ad vért életében, pedig egyetlen véradással három emberen is lehet segíteni. Fontos, hogy ha valaki elmegy vért adni, ne csak egyszer tegye, hanem legyen rendszeres véradó, hiszen úgy tud a legtöbbet segíteni.

Vért bárki adhat, aki egészségesnek érzi magát és elmúlt már 18 éves, de még nem töltötte be a 65. életévét, valamint több mint 50 kg. (Első véradók esetén a felső korhatár 60 év.) A véradó helyszínek és időpontok, valamint a véradással kapcsolatos összes információ megtalálható a www.ovsz.hu és www.voroskereszt.hu/veradas oldalakon.

Forrás: www.jelesnapok.oszk.hu
www.veradas.hu

December 1.

Az Igazságtalanul Bebörtönzöttek Napja:

December elsején a világ békemozgalmi aktivistái együttesen fejezik ki tiltakozásukat az igazságtalanul bebörtönzöttek szabadon bocsátásának érdekében. A kezdeményezés alapja az 1956-os év eseményei, és az európai országokban lezajló forradalom és szabadságharc.

December 11.

A Nemzetközi Hegy Nap:

2003-ban tartották meg először a Nemzetközi hegy napot, melynek előzményét a 2002-ben rendezett „A Hegy nemzetközi éve” rendezvény adta.

A nemzetközi nap célja, hogy felismerjük, milyen alapvető szerepet játszanak a hegyek életünkben (pl. élőhely, rekreáció, természeti kincsek - édesvíz, megújuló energiák) és átérezzük annak felelősségét, hogy megvédjük környezetüket. A hegyek fenntartható védelme belekerült a 2030 Agenda dokumentumba, valamint a Párizsi Egyezmény végrehajtási tervébe.

A hegy a földfelszín olyan kiemelkedése, amelynek magassága környezetéhez képest legalább 300 méter, mely többnyire meredeken emelkedik ki környezetéből. Legmagasabb pontja a hegycsúcs. Meredekségéből adódik, hogy alapterülete viszonylag kisebb, csúcspontja jól meghatározható.

A hegyek magassága kontinensenként igencsak eltérő. Igaz, hogy ma a Mount Everest a Föld legmagasabb hegye, de sokkal magasabb hegységek is voltak korábban a bolygónkon.

Forrás: www.holnaputan.hu
www.wikipedia.org

Tudtad?

(Szent Márton napja)

A Márton-napi népszokások egyrészt az év végéhez, a mezőgazdasági munkák befejezéséhez, illetve az advent közeledtéhez kötődnek, másrészt ahhoz a legendához, amely szerint Szent Márton egy libában próbált elrejtőzni, amikor püspökké akarták megválasztani, de a ludak elárulták gágogásukkal.

A római időkben november 11. a téli évnegyed kezdő napja volt, ekkor az új termésből és az újborból tartottak nagy lakomát. Általában ludat, vagyis a hadisten, Mars szent madarát fogyasztották, ami latinul „avis Martis” (Mars isten madara). Ebből lett népies szófejtéssel „Márton madara”.

Szent Mártont már a honfoglalás előtt tisztelték Pannóniában. A hagyomány szerint Márton ál-mában segítette Szent Istvánt és az országot, ezért Szűz Mária után Tours-i Szent Márton lett Magyarország patrónusa.

E napon nemcsak a libát illet fogyasztani, hanem ekkor lehetett először megkóstolni az újbort is, amitől ha valaki becsicscentett, az vidám évre számíthatott. A koccintáskor kortyolgatott újbort Mártonpohárnak nevezik. Más ételek viszont veszélyt rejtettek az ünnepen – például a répa, melynek fogyasztása esetén az illető egész évre felvette az ágybavizelés igen csak kellemetlen szokását.

Forrás: www.arcanum.com

A konyhatündér receptjei:

Lencse, az Újév eledele!

Tudjuk, hogy az év első napján fogyasztva a lencse az újesztendőre gazdagságot ígér. Sokféleképpen elkészíthetjük, akár levesnek, főzeléknek, ragunak, vagy pástétomnak, szendvicskrémnek, de akár salátának is.

Ez a lencsesaláta lilahagymával virslivel készül, a hozzávalókhöz nyugodtan adhatunk különféle füstölt húskészítményeket (füstölt-főtt sonka, füstölt kolbász), kukoricát és savanyú hozzávalókat is, mint például a savanyú uborka - ezekkel nem csak tartalmasabbá, hanem vitaminokban gazdagabbá is tehetjük salátánkat. Tartsuk mindemellett azt is észben, hogy a lencse saláta virslivel akkor igazán finom, ha magas hústartalmú (80% fölötti) virslit használunk hozzá!

Hozzávalók:

- 300 g lencse
- 100 g virsli
- 1 fej lilahagyma
- 3 gerezd fokhagyma
- 2 db babérlevél
- 350 g tejföl
- 8 ek majonéz
- 2 ek mustár
- 1 ek fehérborecet
- só, bors ízlés szerint

Elkészítése:

1. Előkészültként mossuk át a lencsét alaposan, majd áztassuk be egy éjszakára.
2. Az előzőleg beáztatott lencsét főzzük meg enyhén sós vízben a babérlevéllel, majd öntsük le róla a főzővizet és hagyjuk elhűlni. A babérlevelet távolítsuk el.
3. Főzzük meg a virslit külön, majd karikázzuk fel vékonyra és szintén hagyjuk elhűlni.
4. Aprítsuk finomra a lilahagymát, a fokhagymákat pedig nyomjuk át. Keverjük őket össze a tejföllal, a majonézzal, a fehérborecettel és a mustárral.
5. Keverjük a lencsesaláta tejfölös majonézes öntetéhez a kihűlt lencsét és a virslikarikákat. Sózzuk, borsozzuk ízlés szerint, majd tegyük a hűtőbe legalább egy órára. Ennek a lencsesaláta receptnek a készítése kifejezetten jó újév napjára, vagy a téli hónapokra is, de akár egész évben fogyasztható. A lencsesaláta recept virsli helyett füs-

tölt hússal is elkészíthető: a füstölt húsos lencsesaláta recept húsvét után, a maradék sonkával is mennyei finomság!

Forrás: www.mindmegette.hu
www.penzcentrum.hu

Tudtad?

MI A LENCSE JÓTÉKONY HATÁSA?

A lencse a világ egyik legrégebbi egészséges táplálékaként, emellett a legemészthetőbb hüvelyesként ismert. A görögök a lencsét a szegény emberek táplálékának tartották, míg az egyiptomiak gyakran királyi ételként tekintettek rá. Mind a kettő igaz lehet, mert gazdaságossága mellett számos jótékony hatása is van.

A lencse a Földközi-tenger vidékéről, a közelkeletről származó, nagyon régi kultúrnövény. A mai Afganisztán, Mezopotámia és Egyiptom területén is elterjedt volt. Ma is ezen a területen és Ázsia területén termesztik legnagyobb mennyiségben. Minden valószínűség szerint több mint 11.000 éve ismerjük, és 8.000 éve termesztjük is. Erre utalnak a III. Ramszesz fáraó sírjában talált jelenetek is, amelyekről úgy vélik, a lencse termesztését és elkészítését ábrázolják. Nem véletlen az sem, hogy a Bibliában a Teremtés könyvének 25. részében is megemlítik. Ézsau egy tál lencséért adta el Jákobnak elsőszülöttségi jogát.

Ázsiában ma is alapvető élelmiszernek számít, csak Indiában 50 féle lencsét ismernek.

A lencse a 16. század elején érkezett meg Amerikába. A második világháború alatt az emberek olcsó, magas fehérjetartalmú húspótlóként tekintettek rá. Manapság a lencse hivatalosan is a legmenőbb hüvelyes, mivel az Egyesült Nemzetek Szervezetének Élelmezéstudományi és Mezőgazdasági Szervezete a FAO 2016-ban az év ételének választotta ezt a sok színben – fekete, barna, sárga, piros, zöld – pompázó zöldséget.

Hatásai:

A lencsében található polifenolok antioxidáns, antibakteriális, gombaellenes, vírusellenes, szívvédő, gyulladáscsökkentő, cukorbetegség elleni, rákellenes és elhízás elleni hatásokról ismertek; A lencse fogyasztása alacsonyabb szívbetegség kockázatot eredményezhet, mivel számos rizikófaktorra pozitív hatással van; De segíthet *csökkenteni a vérnyomást* is. Ráadásul egy csésze lencse 6,5 milligramm vasat is rejt magában, ami körülbelül napi szükségletünk harmada. Egy csésze lencse legalább 10 gramm rostot tartalmaz, ami valójában kétszer annyi, mint amennyit egy csésze nyers kelkáposzta nyújthat. Egy adag a napi rostszükségletünk 20 százalékát is fedezi.

Forrás: www.gyogyzona.hu
www.hazipatika.com/

Úton (nem csak vasúton)

Egy őszi gombászat története

Talán lehetett volna mese is, de szerencsére nem az volt, hanem egy igazából megélt, élményektől bővelkedő kirándulás.

Köztudomású, hogy a mókuserékből való kiszakadás mindig újabb erőt ad ahhoz, hogy újra és újra lendületet kaphassunk, pozitív energiáktól feltöltve nézhessünk szembe heti feladatainkkal. Lehet az munka, vagy akár magánjellegű is. 2022 szeptember elejét írtunk. Az országot sújtó aszályos forró nyári napok után megérkeztek végre a várva várt esőfelhők, és napokig tartó nagy területekre kiterjedő esőzés kezdődött. Így volt ez a számomra nagyon kedves, és gyönyörű Bükk hegység vidékén is. Napokon át áztatta az eső a szomjazó földet, növényeket. Gyermekkorom óta imádom a hegyeket, völgyeket, fennsíkakat, azok változatos flóráját és faunáját. Kedvenc időtöltéseim között előkelő helyet foglal el a túrázás, na és ami ezzel jár a gombászat. Nagyon szeretem a jó erdei gombát. Változatos fajtáinak gazdagságától csak az ízvilágukban, zamatukban, formájukban, színükben és semmivel össze nem hasonlítható csodás illatukban lelhetünk nagyobb örömet.

A bevásárló központok polcain lévő termesztett gombák nem érhetnek fel az erdeivel. A gombázók örök törvénye: kiadós esőzés után meleg párás idő, 7-8 várakozással teli nap és indul a gombaszezon! Nos ezek a feltételek végre megadattak. Már alig vártuk párommal - mert Őt is megfertőzte a gombavadászat öröme a jóvóltomból - hogy útra kelhessünk a sárga terepmentás hátizsákunkkal, vándorbotjainkkal és a már régen kényszerpihenőn várakozó gombász kosarunkkal fel a Bükk fennsíkra, Jávorkút melletti fenyves vidékre, egy szép napsütéses szeptemberi szombati napon. Szerencsére a Bükk hegység közelében lakunk, így rövid időn belül megérkeztünk a kiinduló pontunkra, ahonnan elindulni szoktunk. Hát Kedves Olvasó innen kezdve egy másik világ tárul elénk. A nyugalom, a jó levegő, a pompás, változatos erdei színek, a hatalmas bükkfák, tölgyek és fenyők világa ahol minden alkalommal rá kell ébrednünk milyen törekeny és apró is az ember, és hogy e nélkül az élmény nélkül kevesebbek lennénk. Nem messze Jávorkúttól az úgy nevezett ősfenyves felé indultunk el Csipkésút irányába. Az erdei kis ösvényt 100-150 éves fenyők vigyázzák. Köztük elhaladva mindig a természet érintetlen szépsége miatt az az érzés fog el, mintha néhány ezer évet vissza

mentünk volna az időbe. Csendben, szemeinkkel a környezetünket pásztázva lépdeltünk ketten, majd hárman szépen libasorban. Elöl én, utánam Kriszta, a sort Albert kutya zárta, aki időközben csatlakozott hozzánk. Albertről tudni illik, hogy egy labrador és a Jávorkúton működő panzió és étterem tulajdonosának barátságos kutyája, akivel már régebben jó ismeretséget kötöttünk. A kutyus imád csavarogni, elkódorogni, vadkacsát kergetni a jávorkúti forrásnál ahol mindig vételezünk indulás előtt a friss jó ízű vízből. Így haladtunk hát hármásban. Egyszer csak az ösvénytől pár méterre megpillantottam egy hatalmas gombát. Már távolról felismertem, ehető barna érdes tinóru. Szaladtam is oda lefotózni a szépséget leszedés előtt! Ettől a pillanattól kezdve folyamatosan csak egymás hangját hallottuk: Itt is gomba, meg ott is gomba!!! Szegény madárkák, a kis fakopáncs, vörösbegy, poszáta, most már egyik hangját sem lehetett hallani csak azt GOMBA. A kosárkánk ezután egyre jobban telt meg a finom tinórunak majdnem minden ehető fajtájával, lila pereszkevel, vargányával, apró pöfetegekkel és az imádott nagy őzláb gombákkal. Jut eszembe: az állami erdőkben fejenként 2 kg szedhető, magán erdőkben a tulajdonos engedélyével lehet csak! Mi ketten a kvótának megfelelően kb. 3-4 kg gombát vadásztunk össze. Igen ketten, mert időközben Albert kutya megunta, és a visszafelé úton szagot kapott. A szél az étterem felől csodás ételek illatát hozta, s ezért úgy döntött inkább eszik egy jót, minket pedig faképnél hagy az ösvényen.

Persze hozzá teszem, pár nappal korábban az erdészek hozták vissza a gazdájának a panzióba, mert meglógott és vágyott megismerkedni a bükki farkasokkal Nagymező környékén, ami nem biztos, hogy sérülés mentesen végződött volna. Miután a kosarunk megtelt az „erdő ajándékával”, kellemesen elfáradtuk és meg is éhezünk. Mi is Albert példáját követtük. Betértünk az étterembe, ahol is jó vadragut, erdei gyümölcsleves és őzpörköltet fogyasztottunk. A vendéglőt elhagyva feltöltöttük ismét a kulacsokat forrásvízzel és elindultunk hazafelé. A gyönyörű erdei úton haladva lefelé a hegyről, a nap eseményeit megbeszélve tele kosárral, kulaccsal és csordultig megtelt lélekkel feltöltődve készen álltunk az újabb kihívások leküzdésére.

Ui: Gombavizsgálat másnap reggel megtörtént, - mert még ha úgy gondoljuk is, hogy jól ismerjük a gombákat – a gombaszakértő akkor is találhat benne mérgezőt!

Mertinkó Róbert

Az Ipolytarnóci Ősmaradványok

Az ipolytarnóci ősmaradványokat bemutató színvonalas kiállítást hívják „**magyar Pompei**”-nek is, de a fiatalabbak számára egyértelműen ez a **magyar Jurassic Park**. Ez az Európa Diplomás, Világörökség várományos Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület, Magyarország 7 zöld csodájának egyike, a határokon átívelő Novohrad-Nógrád Geopark legnépszerűbb látványossága.

Cápa fogakkal hintett tengerparti fövény, szubtrópusi erdő hatalmas, megkövesedett fáí, egzotikus növénylenyomatok, ősvilági szörnyek lábnyomai, a területet elpusztító vulkáni tufa áradatában megkövesedett maradványok 20 millió éves emlékhelye, mindez egy rendkívül színvonalas XXI. századi látogatóközpontban, ahol 4D moziban idézhetjük fel a több millió évvel ezelőtti világot, de a mai fák lombkoronájában is tehetünk egy sétát.

A leletek rövid története:

A környékbeli tudományos vizsgálatokat Kubinyi Ferenc, 1836-ban kezdte meg. Legelőször a környéken egy 100 méter hosszú, 8 méter kerületű, óriási megkövesült fára bukkantak, melyet a helyiek hídként használtak. A következő évtizedekben egyre több leletet fedeztek fel a kutatók, lábnyomokat, cápa fogakat, az idők során pedig a hely a geológia iránt érdeklődők zarándokhelyévé vált. 1944-ben nyitották meg a páratlan őstörténeti helyet a nyilvánosság számára. 1995-ben Európa Diplomát kapott, és nagyarányú infrastrukturális fejlesztések indultak meg, amelyek még ma is tartanak. Egy európai színvonalú látogatóközpont épült meg, a modern technika minden vívmányával, túlzás nélkül állíthatjuk, igazi családi turistaparadicsommá vált az eldugott kis környék.

Az ősmaradványok látogatása:

A terület 23-17 millió éves, változatos képződményei egyrészt az egykori földrajzi helyzetük miatt, másrészt a különleges konzerválódási körülményeik miatt váltak kincsé. Az őskörnyezetet elpusztító vulkáni katasztrófa temette maga alá az akkori trópusi esőerdőt és állatvilágát. Földtörténeti és élővilág történeti csodák mellett 11 állatfaj majd 3000, vulkáni hamu által konzervált lábnyomát csodálhatjuk meg. Ipolytarnóc a világ egyik leggazdagabb, komplex lábnyomos lelőhelye.

Geológiai tanösvény:

Az Ősnyílás Belépő épület előtt már leeshet az állunk, ide helyezték az utóbbi évek egyik legszenzációsabb leletét, a bükkábrányi mocsárciprusok gigászi törzseit. Megkövesedés nélkül vészelték át az évmilliókat, konzerválásuk még folyamatban van, már védőtetőt is kaptak. Belépünk az Ősnyílás Belépő fogadóépületbe, melynek közlekedő folyosója imitálja egy gigantikus megkövesedett fa belső üregét. A kiállító termekben a földtani múlt eseményei kerülnek bemutatásra, a 4 D mozijában pedig megelevened-

nedik az eltűnt világ. A mozira külön jegyet kell váltani, de abszolút megéri, óriási élmény a negyedik dimenziót jelentő, mozgó, ugráló székekben ősszállatokat nézegetni.

A fogadóépületből indul a Borókás árok bejáratától, a vezetett túra a geológiai tanösvényen. Az akadálymentesített, 800 m hosszú körút utcai cipőben, esős időben is bonyodalom nélkül bejárható. Már maga a sétaút a Borókás-árok párás, füledt dzsungelszerű erdejében, nagy lapulevelek, burjánzó páfrányok között egy igazi élmény. Legfontosabb ősmaradványai a cápa fogak, kövesedett fák, levélenyomatok és az ősszállati lábnyomok. A lábnyomos homokkővet két csarnok és egy védőpince rész mutatja be, a legújabb, folyamatban levő feltárások belső terét ideiglenes, faszervezetű épület védi. Itt találjuk az először felfedezett, hatalmas, megkövesedett cukorfenyő maradványait is.

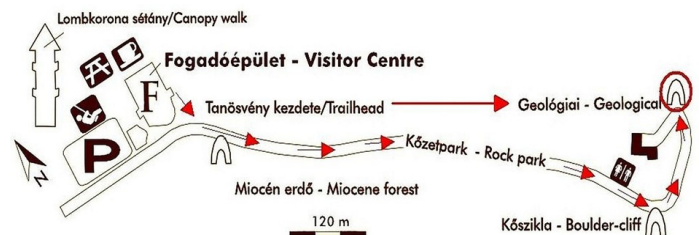
Az emlősök közül a leggyakoribbak az ősi orrszarvúak lábnyomai, továbbá az őz- és szarvasfélék, kisebb ragadozók, madarak lépésnyomai is konzerválódtak. De a felszínt növénymaradványok is gazdagítják, több mint 15 000 levélenyomatot találtak, mely által rekonstruálható az egykori vegetáció, a trópusi-szubtrópusi esőerdő. A többszintes erdők képét óriás ősfenyők, páfrányok, pálmák, magnóliák, babér- és platán-félék határozták meg.

A nagycsarnok kiállítása világszínvonalú, a terület ősmaradványai mellett az egyéb európai és magyar lábnyomos lelőhelyek ismertetésére is kitér. A túra végén még egy háromdimenziós kisfilmet is nézhetünk.

Lombkorona tanösvény:

A második legnépszerűbb látnivaló a parkban, a lombsétány, mely igazi kaland nemcsak gyermekeknek. A kilátóként is funkcionáló toronyból indul mintegy 150 méter hosszan, és 8-10 méteres magasságban a fák lombjai közt húzódó, keskeny függőhidakból álló sétány, ahol a látogatók hevederrel bebiztosítva fedezhetik fel a lombkoronában megbújó erdei vadvilág talajszintről nem látható mindennapjait.

A kisebbek és a félésebbek a középső, jól behálózott ösvényt is választhatják, ez felszerelés nélkül végigjárható. A toronymál játszóteret is találunk, drótkötélpályával.

A téli nyitvatartás a következő:

2022.12.27-től 12.31-ig K-Szo 15:00, Utolsó vezetett túra: 13:30

2023.01.01-től 01.04-ig a terület zárva tart!

2023.01.05-től 01.08-ig K-V 15:00, Utolsó vezetett túra: 13:30

(Ipolytarnóc Nógrád megye legészakibb települése, az Ipoly bal partján terül el. Határában keresztezi az Ipoly a szlovák-magyar szárazföldi országhatárt, és itt kezdődik a folyó völgyének magyarországi szakasza, mely Budapesttől 140, Szécsénytől 24, Salgótarjántól 26 kilométerre fekszik.)

Forrás: www.wikipedia.org

Mindjárt sorsoljuk az ajándékutalványokat.

Lassan véget ér az év !

**Az utolsó napokban még van
lehetőséged, le ne maradj róla!**

Legyél még az idén a PVDSz **ÚJ tagja!**

Ne feledd ! **20 000 Ft.**

Aki pedig már több éve tagunk, lassan kezdheti a csomagolást, hiszen akár megnyerheti a 3 napra, 2 éjszakára szóló

Wellness utalványt.

Pályavasúti Dolgozók Szakszervezetének lapja – Kiadja a Pályavasúti Dolgozók Szakszervezete

Felelős kiadó: Dr. Kispál Viktor elnök

Főszerkesztő: Mezei Vera – **Tervező-szerkesztő:** Mezei Vera

Szerkesztőség: 1142 Bp. Teleki Blanka u. 15-17.

Telefon/fax/üz.rögzítő: 06-1/511-8194, vasútüzemi tel./fax/üz.rögzítő: 01+81-94, E-mail: pvdsz@pvdsz.hu, és info@pvdsz.hu,
Internet: www.pvdsz.hu, – Meg nem rendelt kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza, az anyagok rövidítésének jogát fenntartjuk!

Nyomás: Druk-ker Nyomdaipari Szolgáltató Kft.

1033 Budapest, Mozaik u. 10.

6200 Kiskőrös, Izsáki út 10/b.